

M E T O D I K A
záchrany srnčat při senoseči

Technické podmínky

verze č.5

EKOPLANT

Součást ochrany živé přírody.

Vypracovali: Ing. Vlastimil Nevrkla a Ing. František Frola

2020

Vydal: EKOPLANT, s.r.o.

OBSAH:

1. Úvod
2. Vymezení pojmů
3. Zapachování travnatých porostů určených k senoseči
 - 3.1. Materiálové vybavení
 - 3.2. Postup v období vyhledávání místa pro kladení srnčat do konce dubna
 - 3.3. Postup v období před senosečí
4. Vyhodnocení akce
5. Ochranné pomůcky
6. Závěr
7. Zdroje

1. Úvod

Každým rokem uhyne při senoseči kolem 60.000 srnčat. Vedle ostatních úkolů firma EKOPLANT soustředila pozornost na podstatné snížení počtu uhynulých srnčat. Vychází se z platné právní úpravy Zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb., který v §8 odst.2 stanoví **povinnost každého, kdo vstupuje se svou činností do přírody, počínat si tak, aby nedocházelo ke zbytečnému ohrožování nebo zraňování zvěře a k poškozování jejich životních podmínek.** Tato povinnost je dále konkretizována v §10 odst. 2, který stanoví, že **při obhospodařování pozemků, jejich ohrazování při pastvě a podobně jsou vlastníci, popřípadě nájemci pozemků povinni dbát, aby nebyla zvěř zraňována nebo usmrcována.** Tím se dle §10 odst. 3 myslí zejména povinnost vlastníků, popřípadě nájemců honebních pozemků, oznámit s předstihem uživateli honitby dobu a místo provádění zemědělských prací v noční době, sečení píce, použití chemických přípravků na ochranu rostlin a povinnost provozovatelů mechanizačních prostředků při sečení píce používat účinné plašiče zvěře, a pokud je to možné, provádět sklizňové práce tak, aby zvěř byla vytlačována od středu sklizeného pozemku k jeho okraji.

Z výše uvedeného pro tento konkrétní případ vyplývá, že zemědělci, kteří se chystají ke sklizni, musí uživatelům honitby (tedy myslivcům, popř. mysliveckým spolkům) tento záměr s předstihem oznámit, a při provádění sklizně samotné musí dbát na to, aby ke zraňování a usmrcování srnčat nedocházelo.

Na tyto povinnosti zemědělců navazují povinnosti uživatelů honiteb. Již z obecné povinnosti uvedené v §8 odst. 2 a povahy myslivecké činnosti je zřejmé, že uživatelé honiteb musí učinit potřebná opatření k záchraně zvěře, jak zdůrazňuje §11 odst. 2. **Prakticky se jedná o vyhledávání srnčat na pozemku určeném k sečení a jejich vyhánění, resp. odnášení mimo ohrožení, nebo o instalaci plašičů různých typů.** Obecnou povinnost provádět a zajišťovat opatření na ochranu zvěře má stanovenou i myslivecký hospodář dle §35 odst. 5 písm. h) mysliveckého zákona.

Cílem této metodiky je sjednotit postup zapachování travních a pícninářských porostů určených na seno a tím podstatně omezit kladení srnčat na tyto plochy-

2. Vymezení pojmů

Plán rozmístění pachových nosičů na travních porostech – z Google map se zobrazí plocha pozemku určeného k sečení nebo sklizni píce a z této plochy se stanoví postup zapachování. Vypočte se potřeba nosičů a koncentrátu pachové látky dle zjištěné plochy pozemku. Na ochranu 1 ha plochy je třeba 9 ks nosiče BIO10.

Biodegradabilní nosič pachové látky BIO10 je speciálně vyvinutý pro injektáž koncentrátu pachové látky (patent EU a CZ), který má otevřené póry zabezpečující vysoký difuzní koeficient a tím i maximální účinnost pachové látky. Nosič je šetrný k životnímu prostředí ve smyslu zákona č.17/1992 o životním prostředí, na vzduchu za daných meteorologických podmínek teploty a vlhkosti je velmi stabilní, není toxický, karcinogenní a neemituje cizorodé látky do životního prostředí.

Koncentrát pachové látky STOP Srnčatům – obsahuje účinnou látku, která imituje pach predátora, která brání srnám v kladení srnčat na vybranou plochu, srna si místo ke kladení srnčat velmi pečlivě vybírá. Splňuje podmínky zákona č.17/1992 o životním prostředí a zákona č.324/2016 o biocidech, je zařazen do seznamu biocidů viz Oznámení.

3. Zapachování travnatých a pícninářských porostů určených k senoseči

3.1. Materiálová základna

Biodegradabilní nosič BIO10 – nepravidelný tvar o rozměrech 3 x 2 x 2, viz kap. 2

Koncentrát pachové látky – viz kap. 2

3.2. Postup v období vyhledávání místa pro kladení srnčat do konce dubna metoda „PREVENCE“

Na základě informací zemědělců o travních porostech, polích s jetelem a vojtěškou, které jsou určeny ke sklizni se vypracuje plán termínů postupného zapachování.

Na daném pozemku se zvolí místo, které je na nejvyšším bodě, z tohoto bodu se vyjde a v odstupech po 40 m se položí nosič BIO10 s injektovaným koncentrátem pachové látky na povrch pozemku a takto se postupuje až k okraji louky na obě strany. Od tohoto bodu se odkrokuje 40 m doleva a doprava a rovnoběžně se pokračuje zpět k pokládání pachových nosičů. Takto se postupně zapachuje celý pozemek. **Na 1 ha potřebujeme 9 nosičů.** Do nosiče se injektuje koncentrát pachové látky ve 3 bodech stiskem aplikátoru po dobu cca 1 vteřiny. Zapachování je třeba provádět do konce dubna, výhodou je, že travní porost je nízký, a tudíž plocha pozemků určených k ochraně je přehledná.

Pro aplikaci doporučujeme použít **Sadu na záchranu srnčat „PREVENCE“**.

3.3. Postup v období před senosečí

metoda „RYCHLÁ AKCE“

Tento postup volíme na loukách, kde nebyla plánována ochrana proti kladení srnčat podle bodu 3.2. této metodiky. Koncentrát pachové látky se aplikuje pomocí delší trubičky přímo na zem (koncentrát je šetrný k přírodě), kde jeden nebo tři dni před senosečí má dostatečnou účinnost k tomu, aby tento pach přinutil srnu k odvedení srnčete. Vždy záleží na tom, v jakém biologickém stádiu vývoje se srnče nachází a jestli to zvládne samo. Nevýhodou této metody je nárok na dostatečné personální zajištění (myslivci, dobrovolníci k vynášení srnčat z porostů). Roli hraje i počasí, které může zemědělce odradit od senoseče a potom se musí vše organizovat rychle a znovu.

Pro aplikaci doporučujeme použít **Sadu na záchranu srnčat „RYCHLÁ AKCE“**.

POZOR: již se nemusí používat svitky dřevité vlny jako nosiče, šetří se práce a náklady za svitky a hlavně se nekontaminují pachem balíky sena!!

4. Vyhodnocení akce

Doporučuje se, aby každá akce senoseče travního porostu byla vyhodnocena, to znamená, že je třeba uvést počty zjištěných uhynulých srnčat v porostech ošetřených a neošetřených, jedině tak je možno statisticky vyhodnotit účinnost této metody pro její případné zdokonalení.

Firma EKOPLANT, doporučuje **použít metodu PREVENCE** v období před kladením srnčat, neboť dle referencí myslivců jsou její výsledky až 100%ní.

5. Ochranné pomůcky

- brýle nebo štít
- pracovní oděv
- gumové rukavice, nejlépe slabé chirurgické
- pracovní obuv

6. Závěr

Tato metodika je realizována v mnoha honitbách s vysokým účinkem ochrany srnčat proti posečení. Je šetrná k životnímu prostředí, netoxická ke složkám biotopu a lze ji pohodlně bez časového stresu využít v předstihu, mnohdy po dohodě se zemědělci i včasně před sklizní (viz výše kap. č. 3.3.)

7. Zdroje

- Zákon č. 449/2002 Sb., o myslivosti, v platném znění
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění
- Zákon č. 185/2001 Sb., ve znění zákona č. 45/2019 Sb., o odpadech (účinnost od 1.1.2020)
- Zákon č. 234/2016 Sb. o biocidech v platném znění
- Bezpečnostní list podle Nařízení EP a Rady ES č. 1907/2006 ve znění Nařízení komise (EU) 2015/830 z 1.9. 2018 „Pacho-lek^R – koncentrát – SRNČATA“
- Závěrečná zpráva o odbouratelnosti nových polyuretanových materiálů UK, PF Praha – 2017 /BIO 10/